

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 grudnia 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ustalił W. K. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1.047,77 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 1 stycznia 1985 roku do dnia 31 grudnia 1994 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 85,82%.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 85,82% przez kwotę 1.220,89 zł tj. kwotę bazową określoną w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ($85,82\% \times 1.220,89 \text{ zł} = 1.047,77 \text{ zł}$).

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy również przyjął 13 lat 10 miesięcy i 10 dni, tj. 166 miesięcy okresów składkowych oraz okresy nieskładkowe: 4 miesiące i 0 dni, jak również okresy nauki w szkole wyższej: 4 lata, 6 miesięcy i 0 dni. Łączny okres nieskładkowy przyjęty do obliczenia kapitału początkowego wyniósł: 4 lata, 10 miesięcy i 0 dni tj. 58 miesięcy.

Decyzja przewidywała, iż współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynosi 62,30%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat – wynosi 209 miesięcy.

W decyzji sprecyzowano, iż kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 84.927,15 zł i podlega waloryzacji według zasad określonych w art. 173 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W decyzji wskazano również, iż do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresu od dnia 3 stycznia 1984 roku do dnia 22 grudnia 1984 roku, gdyż nie został wystarczająco udowodniony – brak książeczki wojskowej oraz okresu nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów.

/decyzja z dnia 15 grudnia 2021 roku o ustaleniu kapitału początkowego – k. 7-8 załączonych akt rentowych/

Decyzją z dnia 16 grudnia 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 25 listopada 2021 roku, przyznał W. K. emeryturę od dnia 7 listopada 2021 roku tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Zakład ustalił termin płatności świadczenia na 20 dzień każdego miesiąca.

W decyzji wskazano, iż podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 145.886,47 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 432.236,14 zł, kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi 63.340,54 zł, średnie dalsze trwanie życia wynosi 204,30 m-cy, wyliczona kwota emerytury wynosi 3.139,81 zł.

Wysokość emerytury został obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26c ustawy emerytalnej: $(145.886,47 \text{ zł} + 432.236,14 + 63.340,54) / 204,30 = 3.139,81 \text{ zł}$.

Należność za okres od dnia 7 listopada 2021 roku do dnia 30 listopada 2021 roku w kwocie 2.511,84 zł wraz ze świadczeniem za grudzień w kwocie 3.139,81 zł po odliczeniu zaliczki na podatek odprowadzanej do urzędu skarbowego w kwocie 479,00 zł, liczonej od podstawy opodatkowania 5.652,00 zł, składki na ubezpieczenie zdrowotne w łącznej kwocie 508,65 zł, w tym odliczanej od podatku 438,00 zł, z kwoty świadczenia 70,65 zł, Zakład przekaże na rachunek w banku w kwocie 4.664,00 zł.

Wskazano, że od dnia 1 stycznia 2022 roku obliczona emerytura brutto wynosi 3.139,81 zł., a od dnia 1 stycznia 2022 roku podstawę opodatkowania stanowi miesięcznie kwota 3.140,00 zł, zaliczka na podatek odprowadzana do urzędu skarbowego wynosi 109,00 zł, składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 282,58 zł. Wysokość świadczenia do wypłaty wynosi miesięcznie 2.748,23 zł.

/decyzja z dnia 16 grudnia 2021 roku o przyznaniu emerytury – k. 32-34 załączonych akt rentowych/

W. K. odwołał się od powyższych decyzji, zarzucając organowi rentowemu błędne ustalenie kapitału początkowego na podstawie list płac za okres od 1985 roku do 1993 roku. Wniósł o uwzględnienie do obliczenia wysokości kapitału początkowego okresu służby wojskowej od dnia 5 stycznia 1984 roku do dnia 22 grudnia 1984 roku, załączając zaświadczenie z Wojskowej Komendy Uzupelnień w Ł. /odwołania – k. 3, k. 3 akt połączonej sprawy VIII U 123/22, zaświadczenia – k. 4, k. 4 akt połączonej sprawy VIII U 123/22/

W odpowiedzi na odwołania złożonej w dniu 28 stycznia 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych - II Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, iż na skutek złożonego przez wnioskodawcę odwołania, decyzją z dnia 19 stycznia 2022 roku ponownie ustalił kapitał początkowy i decyzją z dnia 20 stycznia 2022 roku przeliczył emeryturę od dnia 7 listopada 2021 roku tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury, uwzględniając okres służby wojskowej od dnia 5 stycznia 1984 roku do dnia 22 grudnia 1984 roku. Organ rentowy wskazał, iż w ten sposób zaspokoił w części roszczenie zgłoszone przez W. K..

/odpowiedź na odwołanie – k. 5-6, k. 5-6 akt połączonej sprawy VIII U 123/22/

Zarządzeniem z dnia 2 lutego 2022 roku sprawa z odwołania od decyzji z dnia 16 grudnia 2021 roku została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą z odwołania od decyzji z dnia 15 grudnia 2021 roku. /zarządzenie z dnia 2 lutego 2022 roku – k. 8 akt połączonej sprawy VIII U 123/22/

Na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2023 roku wnioskodawca poparł odwołania, z kolei pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie. /oświadczenie wnioskodawcy – e – protokół z dnia 18 kwietnia 2023 roku – 00:22:57 i dalej, oświadczenie pełnomocnika organu rentowego – e – protokół z dnia 18 kwietnia 2023 roku – 00:23:12 i dalej/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. K. urodził się w dniu (...). /bezsporne/

W okresie od dnia 1 października 1977 roku do dnia 28 czerwca 1983 roku był studentem (...), Elektroniki, (...) i (...) na Politechnice (...). /zaświadczenie – k. 19 załączonych akt rentowych/

W okresie od dnia 3 października 1983 roku do dnia 28 lutego 1991 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierownika budowy. /świadczenie pracy z dnia 27 lutego 1991 roku – załączony oryginał akt osobowych wnioskodawcy W. K./

W okresie tego zatrudnienia - od dnia 5 stycznia 1984 roku do dnia 22 grudnia 1984 roku W. K. odbywał długotrwałe przeszkolenie wojskowe, a następnie został przeniesiony do rezerwy. /zaświadczenie z dnia 8 grudnia 2021 roku – k. 4/

W dniu 27 października 1992 roku doszło do zawarcia pomiędzy stronami umowy o pracę na czas określony od dnia 27 października 1992 roku do dnia 31 marca 1993 roku w wymiarze ¼ etatu na stanowisku inspektora ochrony radiologicznej. /umowa o pracę z dnia 27 października 1992 roku – załączony oryginał akt osobowych wnioskodawcy W. K./

W okresie od dnia 15 kwietnia 1991 roku do dnia 13 maja 2011 roku wnioskodawca figurował w Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta P.. Przedmiotem działalności były: usługi teletechniczne w zakresie konserwacji urządzeń, instalatorstwo teletechniczne. /zaświadczenie z dnia 8 grudnia 2021 roku – k. 31 załączonych akt rentowych/

W dniu 25 listopada 2021 roku W. K. złożył wniosek o emeryturę. /wniosek – k. 1-6 załączonych akt rentowych/

W konsekwencji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał zaskarżone decyzje z dnia 15 grudnia 2021 roku oraz z dnia 16 grudnia 2021 roku.

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął:

Lp.	za rok kalendarzowy	zarobki-dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w zł)	kwotę rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za rok kalendarzowy (w zł)	stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %)
1	2	3	4	5 (3:4)
1	1985	194.772,00	240.060,00	81,13
2	1986	342.119,00	289.140,00	118,32
3	1987	359.231,00	350.208,00	102,58
4	1988	773.483,00	637.080,00	121,41
5	1989	287.100,00	2.481.096,00	11,57
6	1990	20.725.885,00	12.355.644,00	167,74
7	1991	16.164.709,00	21.240.000,00	83,02
8	1992	20.132.100,00	35.220.000,00	57,16
9	1993	29.419.200,00	47.940.000,00	61,37

10	1994	34.467.000,00	63.936.000,00	53,91
----	------	---------------	---------------	-------

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 85,82% i był średnią arytmetyczną wskaźników z poszczególnych lat kalendarzowych.

Do obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek oraz kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w roku 1991 do przeciętnego wynagrodzenia za ten rok przyjęto sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok, odpowiednią do liczby miesięcy, w których W. K. podlegał ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów prawa polskiego.

/decyzja z dnia 15 grudnia 2021 roku o ustaleniu kapitału początkowego – k. 7-8 załączonych akt rentowych, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 9 załączonych akt rentowych, decyzja z dnia 16 grudnia 2021 roku o przyznaniu emerytury – k. 32-34 załączonych akt rentowych/

Decyzją z dnia 19 stycznia 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po otrzymaniu nowych dowodów mających wpływ na wysokość kapitału początkowego, ponownie ustalił wartość kapitału początkowego W. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1.047,77 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 1 stycznia 1985 roku do dnia 31 grudnia 1994 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 85,82%.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 85,82% przez kwotę 1.220,89 zł tj. kwotę bazową określoną w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ($85,82\% \times 1.220,89 \text{ zł} = 1.047,77 \text{ zł}$).

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy również przyjął 14 lat 9 miesięcy i 28 dni, tj. 177 miesięcy okresów składkowych oraz okresy nieskładkowe: 4 miesiące i 0 dni, jak również okresy nauki w szkole wyższej: 4 lata, 6 miesięcy i 0 dni. Łączny okres nieskładkowy przyjęty do obliczenia kapitału początkowego wyniósł: 4 lata, 10 miesięcy i 0 dni tj. 58 miesięcy.

Decyzja przewidywała, iż współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynosi 63,91%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat – wynosi 209 miesięcy.

W decyzji sprecyzowano, iż kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 88.538,67 zł i podlega waloryzacji według zasad określonych w art. 173 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W decyzji wskazano również, iż do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresu nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów.

/decyzja z dnia 19 stycznia 2022 roku – k. 11-11v załączonych akt rentowych/

Lp.	za rok kalendarzowy	zarobki-dochód stanowiący	kwotę rocznego przeciętnego	stosunek podstawy wymiaru składek
-----	---------------------	---------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

		podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w zł)	wynagrodzenia ogłoszonego za rok kalendarzowy (w zł)	do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %)
1	2	3	4	5 (3:4)
1	1985	194.772,00	240.060,00	81,13
2	1986	342.119,00	289.140,00	118,32
3	1987	359.231,00	350.208,00	102,58
4	1988	773.483,00	637.080,00	121,41
5	1989	287.100,00	2.481.096,00	11,57
6	1990	20.725.885,00	12.355.644,00	167,74
7	1991	16.164.709,00	21.240.000,00	83,02
8	1992	20.132.100,00	35.220.000,00	57,16
9	1993	29.419.200,00	47.940.000,00	61,37
10	1994	34.467.000,00	63.936.000,00	53,91

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto:

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 85,82% i był średnią arytmetyczną wskaźników z poszczególnych lat kalendarzowych.

Do obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek oraz kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w roku 1991 do przeciętnego wynagrodzenia za ten rok przyjęto sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok, odpowiednią do liczby miesięcy, w których W. K. podlegał ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów prawa polskiego.

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 12 załączonych akt rentowych/

Decyzją z dnia 20 stycznia 2022 roku, znak: END/20/053228986, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu odwołania z dnia 13 stycznia 2022 roku, przeliczył emeryturę W. K. od dnia 7 listopada 2021 roku tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury. Zakład ustalił termin płatności świadczenia na 20 dzień każdego miesiąca.

W decyzji wskazano, iż podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty

będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 145.886,47 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 450.616,91 zł, kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi 63.340,54 zł, średnie dalsze trwanie życia wynosi 204,30 m-cy, wyliczona kwota emerytury wynosi 3.229,78 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26c ustawy emerytalnej: $(145.886,47 \text{ zł} + 450.616,91 + 63.340,54) / 204,30 = 3.229,78 \text{ zł}$.

Należność za okres od dnia 7 listopada 2021 roku do dnia 31 stycznia 2022 roku w kwocie 251,94 zł wraz ze świadczeniem za luty w kwocie 3.229,78 zł po odliczeniu zaliczki na podatek odprowadzanej do urzędu skarbowego w kwocie 167,00 zł, liczonej od podstawy opodatkowania 3.482,00 zł, składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 313,35 zł, Zakład przekaże na rachunek w banku w kwocie 3.001,37 zł.

Od dnia 1 marca 2022 roku obliczona emerytura brutto wynosi 3.229,78 zł.

Od dnia 1 marca 2022 roku podstawę opodatkowania stanowi miesięcznie kwota 3.230,00 zł, zaliczka na podatek odprowadzana do urzędu skarbowego wynosi 124,00 zł, składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 290,68 zł. Wysokość świadczenia do wypłaty wynosi miesięcznie 2.815,10 zł.

/decyzja z dnia 20 stycznia 2022 roku – k. 36-38 załączonych akt rentowych/

W latach 1985 – 1993 W. K. uzyskał następujący dochód (w tym również dochód z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł.), stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne:

- w 1985 roku – 240.146,00 zł;
- w 1986 roku – 343.119,00 zł;
- w 1987 roku – 402.613,00 zł;
- w 1988 roku – 773.483,00 zł;
- w 1989 roku – 1.740.401,00 zł;
- w 1990 roku – 20.725.885,00 zł;
- w 1991 roku – 16.164.709,00 zł;
- w 1992 roku – 20.132.100,00 zł;
- w 1993 roku – 29.419.200,00 zł;
- w 1994 roku – 34.467.000 zł.

/oryginały załączonych kart wynagrodzeń, dokumentacja zawarta w załączonym oryginale akt osobowych wnioskodawcy W. K., wykaz wprowadzonych dochodów W. K. – k. 67-67v/

Przy przyjęciu powyższych dochodów do wyliczenia kapitału początkowego wnioskodawcy, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi **94,84%**, z kolei kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku - **93.732,32 zł**.

Uwzględniając kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji – 145.886,47 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 477.049,93 zł, kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji – 63.340,54 zł oraz średnie dalsze trwanie życia – 204,30 miesięcy, wyliczona kwota emerytury na dzień przyznania tj. na dzień 7 listopada 2021 roku wynosi **3.359,16 zł**.

/informacja organu rentowego – k. 65, hipotetyczne wyliczenie wysokości kapitału początkowego – k. 66-66v/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów, na które składała się dokumentacja załączona do akt przedmiotowej sprawy, jak również znajdująca się w aktach organu rentowego oraz w nadesłanych przez Archiwum (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. aktach osobowych W. K. z (...) Przedsiębiorstwa (...) w Ł.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd przyjął hipotetyczne wyliczenia kapitału początkowego wnioskodawcy dokonane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w których organ rentowy określił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na 94,84%.

W ocenie Sądu, inny sposób obliczenia kapitału początkowego nie znajdował uzasadnienia, bowiem skarżący nie był w stanie wykazać wszystkich składników wynagrodzenia wypłaconych mu przede wszystkim w 1987 roku oraz w 1989 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. oraz czy były one oskładkowane.

W konsekwencji Sąd nie uwzględnił za 1987 rok kwoty 4.000 zł wskazanej w kolumnie 25/VIII i kwoty 2.900 zł z kolumny 24/XII załączonego oryginału karty wynagrodzeń za powyższy rok, bowiem z karty tej nie sposób odczytać jakiego typu składnik wynagrodzenia wypłacono W. K.. Wnioskodawca nie zdołał wyjaśnić, co oznaczają zapiski kwestionowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Nadto, Sąd nie mógł przyjąć do wyliczenia kapitału początkowego skarżącego kwot wynagrodzeń za 1989 rok wymienionych w kolumnie 24 karty wynagrodzeń, ponieważ przy kwotach tych zamieszczono niejednoznaczne adnotacje („dod”), a nadto wątpliwości budziła częstotliwość wykazania powołanych składników. Mając zatem na względzie okoliczność, iż jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, a ponadto fakt, iż wnioskodawca nie był w stanie udowodnić, z jakiego tytułu dane składniki miałyby być częścią jego wynagrodzenia, Sąd przyjął wariant wyliczeń, który pomijał te składniki. Nowo oznaczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru okazał się jednak wyższy od dotychczas przyjmowanego przez stronę pozwaną.

Podkreślenia wymaga, iż odwołujący jednocześnie nie kwestionował matematycznych hipotetycznych wyliczeń wysokości kapitału początkowego oraz emerytury dokonanych przez organ rentowy w 2 wariantach w oparciu o nadesłaną dokumentację osobowo – płacową skarżącego dotyczącą jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł..

Sąd oddalił wniosek W. K. o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości. W ocenie Sądu, wniosek ten zmierzał jedynie do zbędnego przedłużenia postępowania i był nieprzydatny do wykazania faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Należy bowiem zaznaczyć, iż biegły, który również dysponowałby dokumentacją płacową wnioskodawcy w postaci kart wynagrodzeń, nie mógłby „domyślać się”, jakiego rodzaju składniki wynagrodzenia zostały zamieszczone w ww. dokumentacji, a składniki te, jak już Sąd podnosił w ocenie materiału dowodowego, nie zostały w żaden sposób wykazane. W tych granicach Sąd dysponował jedynie subiektywnymi twierdzeniami odwołującego, nieopartymi stosownymi dowodami. Trzeba dodatkowo zaznaczyć, iż Sąd korzysta z opinii biegłego w wypadkach wymagających wiedzy specjalistycznej. Wątpliwym jest, by biegły był w stanie zinterpretować indywidualne zapiski pracodawcy, skoro nawet sam skarżący nie był w stanie wprost zdefiniować wszystkich adnotacji zamieszczonych na kartach wynagrodzeń.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie w części.

Stosownie do treści art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych /tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 504 ze zm., dalej: ustawa emerytalna/, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli:

- 1) po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość;
- 2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;
- 3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenie;
- 5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;
- 6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego.

Zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2 ww. ustawy).

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art. 173 ust. 3 ww. ustawy).

W art. 174 ust. 1 ustawy emerytalnej wskazano, że kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Stosownie do art. 174 ust. 3 ustawy emerytalnej, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Na podstawie ust. 7 analizowanego przepisu, do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku.

Zgodnie natomiast z treścią art. 174 ust. 8 ustawy emerytalnej, przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku, według wskazanego w nim wzoru.

Z kolei, w myśl art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub

na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Natomiast, stosownie do brzmienia ust. 2a tego samego przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, iż wnioskodawca W. K. urodził się w dniu (...). Decyzją z dnia 16 grudnia 2021 roku emerytura wnioskodawcy została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26c ustawy emerytalnej.

Na podstawie art. 26c ust. 1 ustawy emerytalnej, po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat przez osobę, która pobierała okresową emeryturę kapitałową do dnia poprzedzającego osiągnięcie tego wieku, emeryturę z Funduszu oblicza się ponownie z urzędu na zasadach określonych w art. 26, z tym że do obliczenia emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku 65 lat, obowiązujące w dacie osiągnięcia tego wieku.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z tym że przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury nie uwzględnia się kwot zwiększeń składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego określonego w art. 173-175, uzyskanych w wyniku waloryzacji kwartalnej, o której mowa w art. 25a, przeprowadzonej w celu obliczenia dotychczas przysługującej emerytury z Funduszu (ust. 2).

Emerytura z Funduszu nie może być niższa od kwoty odpowiadającej wysokości emerytury z Funduszu i okresowej emerytury kapitałowej przysługującej w dniu poprzedzającym osiągnięcie wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat (ust. 3).

Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do ustalenia wysokości emerytury z Funduszu dla osoby, której ustalono prawo do tej emerytury oraz do okresowej emerytury kapitałowej, a która do dnia poprzedzającego dzień osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat nie pobrała emerytury wskutek zawieszenia prawa do świadczenia, zgodnie z art. 103a (ust. 4).

W myśl art. 26 ustawy emerytalnej, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Istota niniejszego postępowania sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy możliwym jest przyjęcie przy wyliczaniu kapitału początkowego ubezpieczonego innych wartości wynagrodzenia tj. wartości wynagrodzenia uzyskiwanego przez niego w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł.. Nie ulegało bowiem wątpliwości, że wartość kapitału początkowego W. K. przekłada się bezpośrednio na wysokość należnego mu świadczenia emerytalnego.

Postępowanie w niniejszej sprawie opierało się zatem na ustaleniu, czy możliwym jest przyjęcie do obliczenia kapitału początkowego oraz emerytury wnioskodawcy W. K. wynagrodzenia uzyskanego przez niego w trakcie ww. zatrudnienia przy uwzględnieniu wariantu korzystniejszego dla skarżącego.

Zgodnie z treścią § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja § 21 ust. 1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz. 49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak, aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego /tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego w Białymstoku - III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6/.

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno - rentowych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń, czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru.

W treści odwołania od decyzji z dnia 15 grudnia 2021 roku oraz z dnia 16 grudnia 2021 roku wnioskodawca podnosił, iż organ rentowy dokonał błędnego wyliczenia jego kapitału początkowego na podstawie list płac za lata 1985-1993. Dodatkowo, skarżący zwracał uwagę, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych w procesie ustalania wysokości kapitału początkowego oraz emerytury nie uwzględnił okresu służby wojskowej od dnia 5 stycznia 1984 roku do dnia 22 grudnia 1984 roku przedkładając zaświadczenie z Wojskowej Komendy Uzupelnień w Ł. z dnia 8 grudnia 2021 roku.

Organ rentowy, po rozpoznaniu odwołania, decyzją z dnia 19 stycznia 2022 roku, ponownie ustalił kapitał początkowy W. K. i decyzją z dnia 20 stycznia 2022 roku przeliczył odwołującemu emeryturę od dnia 7 listopada 2021 roku tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury, zaliczając powyższy okres służby wojskowej. W powyższym zakresie roszczenie wnioskodawcy zostało zatem zaspokojone.

W piśmie procesowym złożonym w dniu 25 lutego 2022 roku wnioskodawca wniósł o przyjęcie przez organ rentowy do obliczenia kapitału początkowego następujących zarobków: za 1985 rok – 240.145 zł, za 1986 rok – 343.119 zł, za 1987 rok – 409.513 zł oraz za 1989 rok – 3.249.630 zł, które jego zdaniem wynikały z kart wynagrodzeń sporządzonych przez zakład pracy - (...) Przedsiębiorstwo (...) w Ł..

W toku postępowania dowodowego Sąd Okręgowy zwrócił się więc do właściwego archiwum o nadesłanie dokumentacji osobowo – płacowej wnioskodawcy W. K. z okresu jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł..

Po zapoznaniu się ze stanowiskiem zaprezentowanym przez skarżącego oraz odpowiednią dokumentacją, organ rentowy ostatecznie uznał wynagrodzenie W. K. za lata 1985 oraz 1986 roku w kwotach odpowiednio 240.146 zł oraz 343.119 zł.

W rezultacie, w niniejszym postępowaniu sporne okazały się lata 1987 oraz 1989.

Za 1987 rok Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił zarobki wnioskodawcy w wysokości 402.613 zł, natomiast za 1989 rok w kwocie 1.740.401 zł. Organ rentowy słusznie powziął wątpliwość, co do kwot wskazanych w karcie

wynagrodzeń z 1987 roku w kol. 25/VIII oraz w kol. 24/XII, nadto w karcie wynagrodzeń za 1989 rok w kol. 24 oznaczonej, jako (...).

Sąd nie uwzględnił zatem za 1987 rok kwoty 4.000 zł wymienionej w kolumnie 25/VIII i kwoty 2.900 zł z kolumny 24/XII, bowiem z oryginałów kart wynagrodzeń nie dało się odczytać jakiego typu składnik wynagrodzenia w tych miesiącach wypłacono W. K. we wskazanych kwotach. Wnioskodawca nie był przy tym w stanie wyjaśnić, co oznaczają zapiski kwestionowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Nadto, Sąd nie mógł przyjąć do wyliczenia kapitału początkowego skarżącego kwot wynagrodzeń za 1989 rok zamieszczonych w kolumnie 24 karty wynagrodzeń, ponieważ przy kwotach tych zamieszczono niejednoznaczne adnotacje („dod”), nadto wątpliwości budziła częstotliwość wykazania powołanych składników. W 1989 roku ujawniono jedenaście takowych pozycji, co podważało tytuł „urlopy” z jakiego powyższe kwoty miałyby zostać skarżącemu wypłacone. Również i w tej części wnioskodawca nie przedstawił rzetelnych dowodów. Jego twierdzenie, że były to premie (przy wskazanej niewiedzy jakiego miałyby być one rodzaju) nie zostało w żaden sposób wykazane, a nawet uprawdopodobnione.

Ostatecznie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał hipotetycznego przeliczenia kapitału początkowego wnioskodawcy przy uwzględnieniu następujących kwot wynagrodzeń W. K.: za 1985 rok – 240.146 zł, za 1986 rok – 343.119 zł, za 1987 rok – 402.613 zł, za 1989 rok – 1.740.401zł.

Przy przyjęciu powyższych zarobków, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego skarżącego wyniósł **94,84%**, z kolei kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku - **93.732,32 zł**. Biorąc pod uwagę kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji – 145.886,47 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 477.049,93 zł, kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji – 63.340,54 zł oraz średnie dalsze trwanie życia – 204,30 miesięcy, wyliczona kwota emerytury na dzień przyznania tj. na dzień 7 listopada 2021 roku wynosi **3.359,16 zł**.

Wyliczenia przedstawione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (pod względem matematycznym) nie były w żaden sposób kwestionowane przez odwołującego. W rezultacie, wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego okazał się wyższy od dotychczas przyjmowanego przez organ rentowy względem ubezpieczonego i co istotne, skutkowało zwiększeniem wartości należnego mu kapitału początkowego, a w konsekwencji emerytury.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje i ustalił wartość kapitału początkowego W. K. na kwotę **93.732,32 zł** przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego **94,84%** ustalonego w oparciu o wynagrodzenie z lat 1985-1994, a nadto przyznał W. K. prawo do emerytury obliczone w oparciu o kapitał początkowy w wysokości 93.732,32 zł.

W pozostałym zakresie, wskazanym w treści uzasadnienia, odwołanie podlegało oddaleniu, jako bezzasadne. Mając to na względzie, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie w pozostałej części.

SSO Paulina Kuźma

I.S.